

Rijswijk

Consulatiebureau voor kind en jeugd

Schoolformaat
meer dan schoolmaatschappelijk werk

Raad van Kinderrechtenambassadeurs advies armoedebeleid Rijswijk, 2017

Kinderrechtenambassadeurs 2017:
Victor Maas, Dani Klaasen, Sofie Tange,
Casper van Til, Rosemarie Coopmans,
Cjay Wilden, Dani Gerritsen,
Julie Kraanen, Elias Raiz, Annika Verf

Corrie Schultz gemeente Rijswijk
Barbara de Zwart – Ebbers gemeente
Rijswijk
Willemijn Dupuis, KinderrechtenNU
Marion Huijs, Kinderrechtencoach JGZ

Voorwoord

De Raad van Kinderrechtenambassadeurs adviseren ongevraagd en gevraagd burgemeester en wethouders. Zij zijn door hun klasgenoten gekozen om de klas te vertegenwoordigen in de gemeente. Zij kijken door de Kinderrechtenbril naar hun omgeving, luisteren naar de mening van kinderen op school, sport en in de buurt.

Het gedachtengoed van de kinderen wordt meegenomen in het te maken beleid en in de besluitvorming.

De kinderraad is gevraagd mee te denken over armoedebeleid. De gemeente Rijswijk wenst dat alle kinderen in Rijswijk mee kunnen doen, ook als zij in *armoede opgroeien: Hoe kan de gemeente de kinderen bereiken? Hoe kunnen kinderen de gemeente bereiken? In dit document leest u het advies en de ideeën daarover.

Afbeelding 1: collage 'meedoen' gemaakt door de Rijswijkse leerlingen van KinderrechtenNU-basisscholen.

* Armoede verwijst naar gezinnen die niet kunnen beschikken over hetgeen in de samenleving minimaal noodzakelijk is. Armoede van kinderen is gerelateerd aan het inkomen van een huishouden, omdat kinderen voor hun voorzieningen grotendeels afhankelijk zijn van hun ouders.

Inhoudsopgave:

1. Alle Rijswijkse kinderen kunnen mee doen	pagina 3
1.1 Inventarisatie	pagina 4
2. Raad van de Kinderrechtenambassadeurs	pagina 5
2.1 Vrijtijdsbesteding	pagina 5
2.2 schoolactiviteiten	pagina 6
2.3 Voeding	pagina 7
3. Kinderparticipatie	pagina 8
4. Huidige aanbevelingen	pagina 9
5. Bibliografie	pagina 9
6. Rijswijkse Armoede fondsen en hulp	pagina 10

1. Alle Rijswijkse kinderen kunnen meedoen...

...ook als kinderen in een gezin leven dat rond komt van een minimum inkomen.

Mee-kunnen-doen betekent dat kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien. De Kinderrechtenchecklist maakt inzichtelijk wat nodig is om op te groeien (lichamelijk, psychosociaal en emotioneel). Het doel van de Kinderrechtenchecklist dat we samen met kinderen praten over alle kinderrechtenthema's. Kinderen denken, praten en beslissen mee over alle onderwerpen die belangrijk zijn in het opgroeien en het opvoeden. Kinderen leren daardoor hun leven en leefomgeving in kaart brengen en kunnen zelf aan de bel trekken als er iets niet in orde is. Centraal staat de vraag: Wat heb je nodig om gelukkig en veilig op te groeien?

KINDERRECHTEN NU

WAT IS ER NODIG OM OP TE GROEIEN...

Vink aan:

- Ouders of verzorgers liefde en zorg
- Het goede voorbeeld krijgen
- Verantwoordelijkheidsgevoel verder ontwikkelen
- Kunnen zorgen voor jezelf en voor anderen
- Geaccepteerd worden
- Gezond eten genoeg beweging genoeg slaap
- Bescherming krijgen tegen te dik worden
- Een opvoeding met normen en waarden
- Elke schooldag naar school gaan
- Goed onderwijs krijgen
- Geen verwachtingen die je niet kunt waarmaken
- Ruimte en tijd voor jezelf
- Ruimte en tijd om te spelen
- Een veilige (digitale) omgeving
- Een gezonde omgeving
- Lichamelijke verzorging
- Het verschil leren tussen grappen maken en pesten niet steeds gepest worden
- Mee kunnen doen ruimte voor meepraten en meebeslissen thuis op school in de buurt
- Bescherming tegen schadelijke informatie met name op internet en tv
- Extra hulp krijgen als je het nodig vindt
- Leren met geld om te gaan
- Niet geslagen worden niet uitgescholden worden niet vernederd worden geen vechtscheiding
- Niet mishandeld worden niet verwaarloosd worden
- Niet uitgebuit worden geen seks
- Voorlichting over seksualiteit drugs en alcohol gokken en internet en social media
- Naar jouw mening wordt geluisterd en gevraagd jouw mening krijgt aandacht

Als je denkt dat er iets niet goed gaat met jou of met je vriendje of vriendinnetje, of bij een klasgenoot of iemand uit je buurt, dan is er voor jou de **KINDERMELDCODE**

Is jouw omgeving 'Kinderrechtenproof' of moet er iets verbeterd worden?

AAN DE SLAG!

Informatie kun je vinden op:
<https://8-12.infovoorjou.nl>
Of vraag advies aan je burgemeester
burgemeester@rijswijk.nl

Je kunt ook **DE KINDERTELEFOON** bellen: **0800 0432**

Zoek een volwassene die je vertrouwt, die naar je luistert en die je helpt.

JE STAAT ER NIET ALLEEN VOOR!

Heel veel mensen kunnen luisteren en helpen!
Je moeder, je vader, de juf, de meester, familie, burens, vrienden, de dokter, de politie, de burgemeester of... je weet vast nog wel iemand die je kunt vertrouwen.

© Stichting Kinderrechten en Menselijke Ontwikkeling - www.kinderrechten.nu

Abbeelding 2: Kinderrechtenchecklist KinderrechtenNU

Mee-kunnen-doen en erbij-horen draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen tot actieve welbewuste en betrokken burgers. Opgroeien in een gezin waar geldgebrek is kan voor een kind betekenen niet-mee-kunnen-doen en/of er niet-bij-horen en/of geen-gelijke-kansen.

Kinderen kunnen zelf beperkte invloed uitoefenen op armoede in het gezin. Zij zijn vaak afhankelijk van de mogelijkheden die hun ouders bieden. Hoe langer een gezin in armoede leeft, hoe meer bij een aantal arme kinderen de gevoelens van angst, afhankelijkheid en ongelukkig zijn toenemen (Vanhee 2007).

In 2014 groeiden in Nederland 421.000 minderjarige kinderen op in een gezin met een minimum inkomen, waarvan 131.000 kinderen al 4 jaar of langer (VNG, SZW, 2016)

Eén op de 7 minderjarige Rijswijkse kinderen leeft in een gezin met een inkomen lager dan het sociaal minimum (GGD, 2015).

Geldgebrek *kan* kinderen beperken in bijvoorbeeld:

- het mee kunnen op schoolreisjes
- het hebben seizoengebonden kleding
- sport of muziekles krijgen
- het eten van vlees of vis
- een verjaardag samen met vriendjes/vriendinnetjes kunnen vieren
- geen kinderboeken kunnen lezen

1.1 Inventarisatie

Er is een inventarisatie gedaan bij de Kinderrechtenambassadeurs of armoede herkend wordt in hun omgeving. Eén van de Kinderrechtenambassadeurs (KRA) gaf aan dat hij armoede bij een klasgenoot herkende, de jongen zag er minder verzorgd uit. De Kinderrechtenambassadeur en zijn klasgenoten vonden het lastig om de signalen te bespreken met de jongen. Armoede blijkt een lastig thema voor kinderen onderling als zowel voor schoolprofessionals om te bespreken.

De afgelopen periode hebben de Kinderrechtenambassadeurs op hun school onderzoek gedaan naar de betekenis en de gevolgen van armoede. De directeur van hun school is geïnterviewd: wat is er nodig om alle kinderen op uw school mee te laten doen? Uit de interviews blijkt dat geldgebrek een veel voorkomend probleem is en op de meeste scholen herkend wordt. Het is voor kinderen en ouders soms moeilijk om hierover te praten waardoor het probleem voor de school minder zichtbaar is. Een aantal directeuren hebben het

vermoeden dat er kinderen zijn die niet mee kunnen doen aan sporten, schooluitjes, feestjes e.a. De directeuren gaven tijdens de interviews aan dat er (nog) een taboe heerst op het bespreken van armoede. Vaak schamen kinderen en/of ouders zich voor het geldgebrek. Naast het niet-mee-kunnen-doen kan deze schaamte er toe leiden dat kinderen geen vriendjes/vriendinnetjes mee naar huis nemen en daardoor geïsoleerd raken. Door het niet mee kunnen doen kan een negatief zelfbeeld ontstaan het is belangrijk armoede te signaleren en bespreekbaar te maken zodat het negatieve zelfbeeld plaats maakt voor identiteit en zelfvertrouwen (Klijnsma & Dullaert, 2015).

Alle geïnterviewde directeuren vermoeden dat er meer gezinnen geldproblemen hebben dan zij weten. Het vermoeden van geld gebrek wordt meestal zichtbaar bij het ophalen van de eigen bijdrage of een bijdrage voor schoolactiviteiten. De scholen proberen vaak zelf oplossingen te zoeken maar hebben weinig zicht op welke hulp er is voor deze gezinnen.

De directeuren gaven aan dat zij behoefte hebben aan:

- Informatie over de gevolgen van geldgebrek en mogelijkheden voor gezinnen en is bedoeld voor de schoolkrant, Facebook-site en website van de school.
- Voorlichting aan kinderen en ouders over de gevolgen geldgebrek gevolgen en over de mogelijkheden om dit te voorkomen.
- Een overzicht van overheidssubsidies, fondsen en organisaties waar de gezinnen beroep op kunnen doen.

2. De Raad van Kinderrechtenambassadeurs:

1. De Raad wil meewerken aan de wensen van de directeuren. Zij adviseert de gemeente de Sociale Kinderkaart op te maken voor de scholen waarop kinderen, hun ouders, professionals de wegen weten te vinden naar hulp.
2. De Raad samen met hun schoolgenoten starten een aantal acties gericht op school, vrijetijd en voeding waarbij mee-kunnen-doen centraal staat.

2.1 Vrijtijdsbesteding

Het verschil in sportdeelname tussen kinderen in armoede en welvarende gezinnen is groot. Nog niet de helft van de kinderen (4-17 jaar) uit gezinnen op bijstandsniveau is lid van een sportvereniging of zit op zwembles (44%). Het betekent niet per definitie dat zij ook minder bewegen bijvoorbeeld op openbare sportveldjes of het schoolplein. Vooral jonge kinderen zijn grotendeels afhankelijk van hun ouders om aan sportactiviteiten mee te kunnen doen. Uit onderzoek blijkt dat armoede en een lagere sportdeelname met elkaar samengaan. Veelal zorgt een combinatie van factoren ervoor dat ouders hun kinderen niet of onvoldoende stimuleren mee te doen aan sportieve of culturele activiteiten. Het vraagt een brede inzet om kinderen te laten sporten (Reijgersberg & van der Poel, 2014).

Afbeelding 3: de weggeefwinkel Rijswijk.

Afbeelding 4: kindersportkleding voor Rijswijk

Actie Kinderrechtenambassadeurs:

De *weggeefwinkel in Rijswijk heeft een groot tekort aan kindersportkleding. De Kinderrechtenambassadeurs gaan samen met hun klas of school een actie organiseren om kindersportkleding, kinderschoenen en sportbenodigdheden in te zamelen voor de weggeefwinkel. De Kinderrechtenambassadeur en de klas bepalen zelf op welke manier zij dat doen. Ook worden de combinatiefunctionarissen van Sport en Evenementen Haaglanden benaderd om deel te nemen aan deze actie. De combinatiefunctionarissen zijn verbonden aan de Rijswijkse sportverenigingen mogelijk kunnen sporttenues van het afgelopen seizoen ingezameld en hergebruikt worden.

**De weggeefwinkel is een winkel bedoeld voor gezinnen die rondkomen van een minimum inkomen. In de winkel zijn: kleding, huishoudelijke spullen, speelgoed, vrijetijdsartikelen gratis te verkrijgen. De weggeefwinkel wordt gerund door vrijwilligers. Locatie: P. van Vlietlaan 2, Rijswijk*

2.2 School activiteiten

Als er binnen een gezin armoede heerst heeft dat invloed op schoolactiviteiten waarvoor een eigen bijdrage nodig is, zoals schoolspullen, ouderbijdrage of een schoolreis. Door te praten over elkaars leefomgeving leren kinderen elkaar beter kennen en ontstaat openheid en begrip voor elkaars situatie. KinderrechtenNU in de klas en de KinderMeldcode kunnen daarbij helpen.

Als je denkt dat er iets niet goed gaat met jou of met je vriendje of vriendinnetje, of bij een klasgenoot of iemand uit je buurt, dan is er voor jou de **KINDERMELDCODE**

Is jouw omgeving 'Kinderrechtenproof' of moet er iets verbeterd worden?

AAN DE SLAG!

Informatie kun je vinden op:
<https://8-12.inforvoorjou.nl>
Of vraag advies aan je burgemeester
burgemeester@rijswijk.nl

Je kunt ook **DE KINDERTELEFOON**
bellen: **0800 0432**

Zoek een volwassene die je vertrouwt, die naar je luistert en die je helpt.

JE STAAT ER NIET ALLEEN VOOR!

Heel veel mensen kunnen luisteren en helpen!
Je moeder, je vader, de juf, de meester, familie, buren, vrienden, de dokter, de politie, de burgemeester of... je weet vast nog wel iemand die je kunt vertrouwen.

© Stichting Kinderrechten en Menselijke Ontwikkeling - www.kinderrechten.nu

Afbeelding 5: de KinderMeldcode, KinderrechtenNU.

Actie Kinderrechtenambassadeurs: in de maand van de opvoeding

De week van de opvoeding wordt uitgebreid naar de maand van de opvoeding in oktober. In deze maand geven de Kinderrechtenambassadeurs in hun klas een spreekbeurt over armoede en de KinderMeldcode. De inhoud van de spreekbeurt wordt door de Kinderrechtenambassadeurs gezamenlijk afgestemd en naar eigen inzicht vorm gegeven. Op verzoek van de scholen bieden de Kinderrechtenambassadeurs een overzicht van Rijswijkse fondsen en hulporganisaties aan. De hele maand zal in het teken staan van opvoeding en mee-kunnen-doen.

Actie Kinderrechtenambassadeurs: in de maand van de Kinderrechten

Om armoede op school bespreekbaar te maken in de breedste zin, niet alleen geldgebrek maar ook te kort aan het krijgen van bijvoorbeeld aandacht / liefde vindt "KinderrechtenNU in de klas" plaats. KinderrechtenNU in de klas vindt in de maand november op alle Rijswijkse scholen plaats. Het Kinderrechtenspel wordt in kleine groepen gespeeld. Dit is een spel waarbij kinderen, onder leiding van een intern begeleider, vertrouwenspersoon of leerkracht spelenderwijs praten over alles wat hen bezighoudt (opvoeden en opgroeien).

2.3 Voeding

Het derde thema waar de Kinderrechtenambassadeurs mee aan de slag gaan is voeding. Bij de basale vormen van armoede kan het zijn dat er weinig geld is voor voeding. Dit kan betekenen dat kinderen weinig tot geen vlees of vis eten of zonder ontbijt naar school komen. Gemiddeld 1 op de 8 kinderen gaat zonder ontbijt naar school. Dat betekent dat deze kinderen regelmatig noodgedwongen hongerig naar school komen. Er is in Nederland meer dan voldoende goed voedsel beschikbaar (dat vaak vernietigd wordt) om alle kinderen te voorzien van een goed ontbijt en een dagelijkse warme maaltijd.

Actie Kinderrechtenambassadeurs: In de maand van Kinderrechten

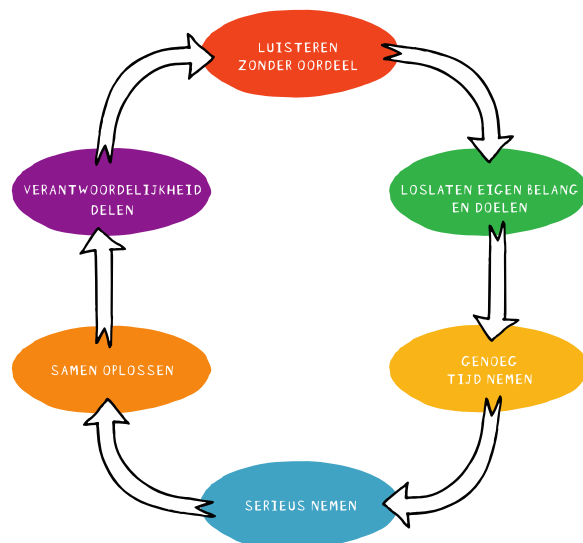
De Kinderrechtenambassadeurs gaan brainstormen welke acties, initiatieven zij kunnen organiseren in samenwerking met Happy Fit over het thema voeding. De acties zullen plaatsvinden in de maand november waarin de week tegen Kindermishandeling en de dag van de Rechten van het Kind (20 november) centraal staan.

3. Kinderparticipatie

De Kinderparticipatie cirkel/ladder staan centraal tijdens de Kinderrechtenvergaderingen en bij alle geplande acties. De Kinderrechtenambassadeurs denken mee en beslissen mee op gemeentelijk niveau en adviseert de gemeenteraad over belangrijke Rijswijkse zaken die kinderen aangaan. De Kinderrechtenambassadeurs evalueren het armoedebeleid en de beschreven acties in december 2017 en zullen de gemeenteraad adviseren over het armoedebeleid voor 2018.

Afbeelding 6: Kinderparticipatieladder

Afbeelding 7: Kinderparticipatiecirkel

4. Huidige aanbevelingen:

- Het verdient aanbeveling dat de Kinderrechtenambassadeurs de Rijswijkse Raadsleden één keer per jaar informeren over het Kinderbeleid en de geplande acties.
- Uit de interviews met de school directeuren blijkt dat de gemeente scholen onvoldoende informeert over de mogelijkheden (fondsen en hulp) bij armoede. Het verdient aanbeveling scholen regelmatig te informeren over de mogelijkheden bij armoede.

5. Bibliografie

Klijnsma, J., & Dullaert, M. (2015). *Handreiking aan Nederlandse gemeenten, effectief kindgericht armoedebeleid*. Den Haag: De Kinderombudsman.

Dullaert, M. (2015, mei 4). *RTL Nieuws binnenland*. Opgeroepen op mei 4, 2017, van RTL Nieuws: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/armoede-bij-schoolkinderen-pijnlijk-om-te-zien>

GGD. (2015). *Gezondheidsmonitor en kernboodschappen, Rijswijk kijkt op gezondheid*. Den Haag: GGD.

Jetta Klijnsma, A. V. (2016). Bestuurlijke afspraken kansrijk opgroeien. *Bestuurlijke afspraken. Kansrijk opgroeien voor alle kinderen in Nederland*. Den Haag, Zuid Holland, Nederland: Ministerie Sociale zaken en werkgelegenheid, Vereniging Nederlandse Gemeenten VNG.

Kinderwijkraden., V. (2017, maart). *Armoedebeleid, participatie en Kinderwijkraden*. Opgeroepen op mei 2, 2017, van Kies & Co Vereniging voor Kinderwijkraden.: <http://kiesenco.net/armoedebeleid-participatie-en-kinderwijkraden/>

Reijgersberg, N., & van der Poel, H. (2014). *Sportdeelname van kinderen in armoede*. Utrecht: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Bijlage 1: Armoede fondsen, hulp Rijswijk:

Bedoeld voor gezinnen die een minimum inkomen hebben of ingeschreven staan bij de voedselbank.

De voedselbank Rijswijk: voorziet gezinnen tijdelijk van voedselpakketten. Er wordt samengewerkt met bedrijven, instellingen, overheden en particulieren om voldoende voedselpakketten te kunnen verstrekken. Zo wordt ervoor gezorgd dat armoede wordt bestreden en voedseloverschotten verdwijnen. Sir Winston Churchillaan 372 Rijswijk

Schoolspullenpas: Rijswijkse kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen voor het nieuwe schooljaar schoolspullen kopen met de schoolspullenpas.

Ooievaarspas: In Rijswijk kunnen kinderen uit gezinnen met een laag inkomen gratis deelnemen aan allerlei activiteiten: lid worden van een sportclub, naar het museum, of materialen lenen bij de bibliotheek

Weggeefwinkel Rijswijk: dit is een winkel waar spullen gratis te verkrijgen zijn. Spullen kunnen gebracht of opgehaald worden. Er is een punten systeem en gezinnen mogen per week 50 punten besteden aan kleding, huishoudelijke spullen, speelgoed, vrijetijd spullen. Er werken vrijwilligers. P. van Vlietlaan 2 Rijswijk

Computer aanvragen: In Rijswijk kunnen kinderen van 10 tm 13 jaar uit gezinnen met een laag inkomen in aanmerking komen voor een computer.

Stichting Jarige Job (SJJ): 60.000 kinderen kunnen hun verjaardag niet vieren. SJJ trakteert deze kinderen op een leuke verjaardagsbox. Jarige Job geeft geen geld maar een leuke verjaardagsbox: slingers, ballonnen, taartmix, traktaties, wat lekkers voor thuis en cadeautjes. SJJ zorgt ervoor dat het huis versierd is, dat de taart gemaakt is, cadeautjes zijn ingepakt en de traktatie voor op school klaar staat.

Handige sites:

- Geld & ik: is een online platform voor kinderen en jongeren die alles willen weten over geld. Kinderen kunnen mee praten, vragen stellen aan ervaringsdeskundigen en alles lezen over geld. <http://www.geldenik.nl/>
- Kinderen van de Voedselbank: Voor de kinderen van de voedselbank is een stichting opgericht, een stichting die zich inzet tegen de maatschappelijke gevolgen van kinderarmoede in Nederland. <http://www.kinderenvandevoedselbank.nl/>
- Kinderombudsman site: voorziet van informatie voor professionals. <https://www.dekinderombudsman.nl/84/dossiers/armoede/>